

SA Eesti Koostöö Kogu tegevuskava 2018. aastal

Koostöö Kogu jätkab Eesti pikaajaliste eesmärkide nimel tegutseva kompetentsuskeskusena, keskendudes edaspidi ühele strateegilisele suunale. Vastavalt novembris ja detsembris 2017 Harta osalistega kooskõlastatud kolmeaastasele strateegiale on selleks suunaks **demokraatia edendamine digiajastule kohaselt**.

Konkreetsemalt lahendame demokraatiaga seotud kitsaskohti **avaliku ruumi koosloome-programmi** kaudu. Järgmine, 2019. aastal ilmuv inimarengu aruanne keskendub samuti avalikule ruumile ja demokraatiale.

AVALIKU RUUMI KOOSLOOME-PROGRAMM

Käivitame avaliku ruumi ja demokraatia seostamiseks koosloome-programmi, keskendudes konkreetsetele algatustele ja protsessidele, millele on vaja läbipaistvuse lisasüsti või elluviimisel järjehoidmist.

Eesmärk on aidata kaasa elukeskkonna planeerimise ja ruumiloome seostamisele inimeste tervise ja heaoluga, ühiskonna sidususe ja sotsiaal-majandusliku arenguga; luua eeldused sotsiaalset sidusust, ühiskondlikku aktiivsust, heaolu ja õnnelikkust edendava avaliku ruumi läbimõeldud planeerimisele ja kujundamisele lähtuvalt Eesti eripäradest ja võimalustest ning üleilmsetest säästva arengu eesmärkidest.

Koosloome-programmis viime olulisi algatusi ja protsesse omavahel kokku, aitame kokkulepetest tulemusteni jõuda, läbipaistvamalt ja ressursisõbralikult vajalikke samme ära teha.

2017. aasta lõpuks oleme kaardistanud algatusi, projekte ja protsessi, mis haakuvad avaliku ruumi fookusega:

- ruumiloome ekspertrühma töö kuni sept 2018 (Riigikantselei)
- ruumilise planeerimise rohelise raamatu koostamine 2018. a lõpuks, ruumilise planeerimise probleemkohtade uurimine ja neile lahenduste pakkumine (rahandusministeeriumi planeeringute osakond)
- Euroopa lipipäresetavuse direktiivi rakendamine omavalitsuste hoonete ja tänavate ehitus- ja rekonstrueerimisprojektides (majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Eesti Puuetega Inimeste Koda)
- riigi ja omavalitsuste investeringuotsuste läbipaistvus (rahandusministeerium)
- kohalike omavalitsuste teenuste tase, hindamismõõdikud ja võrdlus omavalitsuste vahel (Riigikantselei)
- ÜRO säästva arengu eesmärgid säästvale liikuvusele ja inimlikule avalikule ruumile, vaitsuse säästva arengu komisjoni juhtroll ÜRO säästva arengu eesmärkide seiramisel
- Tallinna arengustrateegia 2020+ koostamine 2018-2019, Tallinna säästva liikuvuse kava aastaks 2019 (Tallinna LV)
- sotsiaaltranspordi ja avaliku transpordi vahele jääv tühimik (Riigikantselei avaliku sektori innovatsiooni rakkerühma järeldused, MKMi töö)
- riigireformi suundade ja riigireformi radari töö, sh kohalike omavalitsuste ülesannete uuendamine (Praxis, Tööandjate Keskliit)

2018 alguses teeme põhjalikuma kaardistuse, et saaksime prioriseerida algatusi ja projekte, mida võimendada. Aasta jooksul töötame välja tööriistu ja lahendusi, mis aitavad avaliku ruumi otsuseid seostatult, läbimõeldult ja läbipaistvalt langetada ja ellu viia (vt 2018 eesmärgid ja mõõdikud).

AVALIKU RUUMI JA DEMOKRAATIA TEEMALISE INIMARENGU ARUANDE 2018/2019 VÄLJAANDMINE

Koostöö Kogu jätkab Eesti inimarengu aruande (EIA) kui Eesti arenguvalikutele olulise suunanäitaja, teaduse ühiskonnastaja, laiahaardelise teemade katja väljaandmist. 2019. aastal ilmuva inimarengu aruande katusteemaks on Koostöö Kogu nõukogu seadnud **avaliku ruumi ja demokraatia seosed**. Demokraatia konkreetse väljenduskoohana saab käsitleda avalikku ruumi, st meie igapäevast füüsilist elukeskkonda. Aruande eesmärk on mõtestada lahti avaliku ruumi kasutamist ja kvaliteeti ühiskondliku sidususe vaatenurgast, ruumiloomet, aruteluruumi ja otsustusprotsesse, kohalikku demokraatiat, tuginedes tehtud uurimustöödele ja olemasolevatele andmetele.

Selline teemapüstitus kerkis nõukogu arutelus esile juba kaks aastat tagasi, kuigi mõnevõrra laiemalt eestluse eluruumina.

Selleks et lai katusteema saaks võimalikult hästi sisustatud, on plaanis uuendada peatoimetaja ja artiklite autorite leidmise formaati: 2018. a alguses jaanuaris-veebuaris korjame teadlastelt, ruumiloome ekspertidelt ja demokraatiaedendajatelt ideid järgmise EIA sisu kohta, et koosloomeliselt lähteülesanne aruandele luua. Seejärel kuulutame välja täpsema kontseptsiooni ning autorkonna (sh peatoimetaja) leidmise konkursi. Kontseptsiooni ja peatoimetaja valib Koostöö Kogu nõukogu.

Avaliku ruumi ja demokraatia teemaline inimarengu aruanne ilmub 2019. aasta keskel.

Uuenev tegutsemismudel: demokraatialabor

Avatuma, läbipaistvama ja osalusdemokraatlikuma ühiskonnakorralduse saavutamise nimel uuendab Koostöö Kogu mõnevõrra oma tegutsemismudelit. Uut lähenemisviisi kutsume demokraatialaboriks, kuna see on võrgustikupõhine tegutsemisviis, mis võimendab sarnaste eesmärkidega koostööpartnerite tegevuse mõjusust ja seostab olulisi ühiskondlikke protsesse. Demokraatialabor pole esialgu uus kehand ega organisatsioon, selle eesmärk pole niivõrd midagi uut luua, vaid aidata käimasolevatel või käivituvatel olulistel protsessidel teostuda, eesmärgi saavutada.

Demokraatialabori meetodilised võtted

- SEOSTE ja VASTASTIKMÕJUDE NÄITAMINE: andmeanalüüs, visualiseerimine, infograafilised kasutajakihid, protsesside edenemise jälgimise baromeetrid ja järjehoidjad
- PROTOTÜÜPIMINE: katsetused, andmete-teadmiste-ressursside ristamise näitlikustamine, osaluskeskkondade loomine/parandamine, osalus- ja koosloomemethodite testimine
- TÕLGENDAMINE ja ESKALEERIMINE: seoste lugemise oskuse parandamine, narratiivide loomine, prototüüpide põhjal järelduste ja kontseptsioonide tegemine ning eskaleerimine teistesse valdkondadesse
- PROTSSESSIDE DISAINIMISEST TULEMUSTE JÄRJEPIDEVUSENI: süsteemsete uuenduste ja muudatuste planeerimise ja eestvedamise oskuste tõstmine eeskätt avalikus sektoris, koostööoskused, eksperimenteeriv poliitikakujundamine, süsteemimõtlemise kompetentsi arendamine
- ARUTELUKULTUUR: pakkuda turvalist kohta filosofoerivateks aruteludeks, praegusest süsteemist väljapoole unistamiseks, tulevikuvõimaluste esiletoomiseks, nende arutelude tulemusel prototüüpimiseks

Esimesel aastal testimegi demokraatialabori lähenemist suurema avaliku tähelepanuta, et saaksime rahulikult sisule keskenduda. Pärast pilootaastat on võimalik teha järeldusi, kuidas demokraatialaboriga edasi liikuda, ka kontseptsionaalsel tasandil. Kas on vaja eraldi kehandit? Milliseid kompetentse peab kindlasti mobiliseerima? Kuidas määrata ja mõõta tulemusi? Milline on tulemusteni jõudmise mehhanism? Vastused peaksid olema selged 2018. aasta lõpuks.

Vajadus demokraatialabori ja seda kureeriva strateegilise koostöövõrgustiku tekkeks kerkis aruteludest rahvaalgatusveebi tuleviku üle ja laiemalt seoses tööga e-demokraatia nimel. Rahvaalgatusveeb jääb üheks oluliseks e-tööriistaks demokraatialaboris.

KOOSTÖÖ KOGU 2018. AASTA EESMÄRGID JA MÕÕDIKUD

Millist muutust taotleme? (Harta 2018-2021)	Eesmärgid 2018	Kuidas hindame mõjusid 2018. a lõpus?
<p>Ühiskonnakorraldus on avatum, usalduslikum, läbipaistvam, koosloomelisem ja digiajastule kohane.</p> <p>Igapäevane (e-)demokraatia.</p> <p>Avalik teenistus (sh kohalikul tasandil) on strateegiline, võimaldav ja kasutajakeskne.</p>	<p>Käivitame avaliku ruumi koosloome-programmi, võimendades käimasolevaid või käivituvaid protsesse, seostades teadmisi ning koordineerides koostööd.</p>	<p>avaliku ruumi problemaatika on süsteemselt kokku võetud, oluliste algatuste ja protsesside tulemused/soovitused seostatud Eesti pikaajaliste eesmärkidega, lahendusvariandid välja töötatud</p> <p>y arv avaliku ruumi tööriistu, mida kasutab h arv poliitikakujundajaid (<i>tööriist = visualiseering, e-baromeeter, järjehoidja-süsteem, rahvaalgatus.ee jätkuprojektid vms</i>)</p> <p>c suurune auditoorium tööriistadel</p> <p>z arv võrgustiku liikmeid nende tööriistade väljatöötamisel osalenud</p> <p>b arv inspireerivaid (osalejate pädevust ja Eesti potentsiaali parimal viisil kasutavaid) arutelusid avaliku ruumi teemal</p>
	<p>Katsetame demokraatialabori kui tegutsemismudeliga, mis lähtub võrgustikujuhtimisest ja agiilse arenduse loogikast. Projektide valikut, teostamist ja hindamist suunab strateegiline koostöövõrgustik.</p>	<p>demokraatialabori mudel, võrgustik, eelarve ja otsustusprotsessid on kirjeldatud, avalikud, ligipäätavad ja arusaadavad</p> <p>x arv tööriistu, mida kasutab h arv poliitikakujundajaid ja millest vähemalt 50% on avaliku ruumi teemal (<i>tööriist = visualiseering, e-baromeeter, järjehoidja-süsteem, rahvaalgatus.ee jätkuprojektid vms</i>)</p> <p>igal tööriistal/projektil on lähteülesandes kirjeldatud, kuidas hinnata ja mõõta tööriista eesmärgi täitmist (kriteeriumid)</p> <p>igal projektil on vastutaja (omanik) ning jätkusuutlik tulevikumudel</p> <p>peatunud projektil on avalikult välja toodud peatumise põhjused, neid on analüüsitud ja järeldusi kasutatud jätkutegevuse (ehk uue lähenemise) planeerimisel</p>
	<p>Töötame välja edasise plaani demokraatialabori lähenemisele, tehes pilootaasta kohta järeldusi.</p>	<p>Käimasolevad protsessid on paremini ühendatud ja seostatud teiste protsessidega (koostöö, sünergia), loodud pole uusi protsesse. Olemasolevate andmete ja teadmiste põhjal on loodud valdkondade vaheliste seoste süsteemid.</p> <p>Võrgustikult ja poliitikakujundajatelt on tulnud positiivne tagasiside demokraatialabori tulemustele ning valmisolek koostööd jätkata.</p> <p>Tekkinud on platvorm tulevikkuvaatavate ja konstruktiivsete arutelude pidamiseks, julgete ideede testimiseks, nurjatutele probleemidele lahendusvariantide väljatöötamiseks.</p> <p>Tekkinud on kompetentne äratégija, kellelt saavad abi koostöövõrgustiku liikmed, avalik sektor ja teised organisatsioonid ning ettevõtmised.</p> <p>Poliitikakujundamise protsess saab väärtuslikku sisendit informeeritud ja kaalutletud otsusteks, lahendusvariandid mitmekesisuvad, tulemuste kvaliteet tõuseb tänu planeeritud ja koosloomelisele protsessile. Ametkonnal on parem lähtekoht otsuste elluviimiseks, tekkinud on uued järjehoidmissüsteemid ja läbipaistvamad osalusprotsessid. Valitsusvälistel partneritel ja kodanikel on paremad teadmised ja osalusvõimalused nii igapäevatoimingutes kui ka olulistes ühiskondlikes küsimustes.</p>
	<p>Käivitame 2019. aastal ilmuva inimarengu aruande sisulised ja tehnilised tööd. Aruande katusteema on demokraatia.</p>	<p>EIA 2018/19 väljaandmise tööd on graafikus ja eelarvega tagatud, konkursiga valitud peatoimetaja haldab sisulisi töid, nõukogu on saanud protsessist ülevaateid ja antud tagasisidega on peatoimetaja arvestanud. Demokraatia-EIA sisu haakub avaliku ruumi teemaga.</p>

Märkus: halli taustaga arvud tekivad kumulatiivselt 2018. aasta lõpuks; neid saab võtta lähtekohaks järgnevatele aastatele

2018 TEGEVUSED AASTA LÕIKES

AVALIKU RUUMI KOOSLOOME-PROGRAMM

EIA 2018/19

jaan	veebr	märts	aprill	mai	juuni	juuli	aug	sept	okt	nov	dets
avaliku ruumi teemaga haakuvate protsesside-projektide põhjalikum kaardistus ja võimendatavate projektide valik võrgustiku poolt											
		prioriseeritud projektidele tööriistade lähteülesannete koostamine, tööriistade loomine, testimine poliitikakujundajate jt sihtrühmade peal									
			tööriistade kasutamise promomine, edasiarendamisvõimaluste kaardistamine, kasutajate harimine/koolitamine								
			järeluste tegemine projektide ja demokraatialabori lähenemise osas, vajalike protsesside käivitamine (nt demokraatialabori füüsilise pesa tekitamine), teavituspiaan jms								
		uudsete meetodite kasutamine projektide avalikel aruteludel, arutelude tulemuste integreerimine projektide ja tööriistadega									
strateegilise võrgustiku koordineerimine, regulaarsete arutelude korraldamine, vajalike kontseptsioonide väljatöötamise toetamine, uute partnerite otsimine, demokraatialabori tegemiste dokumenteerimine jms											
EIA katusteemal täpsemate kontseptsioonide leidmiseks ideekonkurss, nõukogu valib parima	EIA täpsustunud kontseptsiooni põhjal peatoimetaja ja meeskonna leidmiseks kutsutud konkurss		sisuloome EIA-le, peatoimetaja annab nõukogule ülevaateid								
EIA väljaandmise koordineerimine: eelarvestamine, tehniliste tööde tegijate valik, lepingute sõlmimine, ajakava planeerimine ja jälgimine, peatoimetajaga regulaarsed kohtumised, retsensendi valik ja temaga suhtlus jne											